

Turkishtime

GLOBAL

EXPORT

HSBC BANK A.Ş.'nin katkılarıyla hazırlanmıştır.

BRIC'İN YILDIZI, ZOR
VİRAJLARDAN GEÇİYOR

BREZİLYA, 2050 YILINDA DÜNYAYA
YÖN VEREN EKONOMİLERDEN BİRİ
OLACAK. ANCAK BUGÜN ÜLKENİN
GÜNDEMİNDE KÜÇÜLME RAKAMLARI,
ARTAN FAİZLER, YOLSUZLUKLAR VE
PROTESTOLAR VAR...

EKONOMİK BÜYÜME SON DÖRT YILDA KESKİN BİÇİMDE YAVAŞLADI

Brezilya'da 'emtia süper döngüsü' olarak adlandırılan süreç hızlı bir büyüme sağladı ancak 2011'den itibaren para ve maliye politikalarında sıkılaştırma ihtiyacı doğdu.

HSBC

EKONOMİDE TOP TACA ATILDI

Brezilya denildiğinde akla gelen ilk şey olan futbol, ülkenin kültüründen ekonomisine hatta siyasetine kadar hemen her alanda etkisini hissettiren bir olgu. Ülkede yaşanan her gelişmeyi, futboldan bir benzetmeyle açıklamak çoğu zaman yerinde bir örnekleme olabiliyor.

2014 Dünya Kupası'nı düzenleyen Brezilya, yarı finalde beklenmedik bir yenilgi almıştı. Almanlardan alınan 7-1'lik bu yenilgi, ülkeyi baştan aşağı etkiledi. Elbette bu yenilginin ekonomik gidişatla bir ilgisi yok ama Brezilya futbolunun yaşadığı bu hezimet geleceğin yükselen ekonomilerinden biri olarak gösterilen ülkenin geldiği son nokta ile benzerlik taşıyor: Brezilya ekonomisi de şu sıralar beklen-

meyen rakamlarla mücadele veriyor.

Son yıllarda Brezilya, küresel aktör olma yönünde önemli aşamalar kaydetti. Yapılan bazı araştırmalara göre, 2020 yılında Brezilya tüketici pazarının 3.5 trilyon dolarla dünyanın beşinci büyük pazarı olacağı tahmin ediliyor. Ekonomik değerlendirmelerde, Brezilya'nın 2050 yılında dünyaya yön veren ekonomilerden biri olması bekleniyor. Hali hazırda dünyanın yedinci büyük ekonomisi olan Brezilya, şu sıralar ekonomisinde zor virajlardan geçiyor. 2014 yılından bu yana ülkenin politik ve ekonomik gündemi bir hayli hareketli.

2015 yılında, petrol fiyatlarının düşük seyretmesi ve Çin'in yavaşlaması, enerji ihracatçısı olan ve ihracatının yüzde

20'sini Çin'e gerçekleştiren Brezilya'nın emtia fiyatlarını ve ihracatını da düşürdü. Ülkenin büyümesi negatif seviyelerde gerçekleşmeye başladı ve ülke resesyona girdi. Faiz oranlarını yüzde 14.25 düzeyine çıkarmak ve ekonomik büyümeyi düşürmek zorunda kaldı. Brezilya parası real de dolar karşısında 3.85 düzeylerine kadar düştü.

2014'te devlet başkanlığı seçimlerini kazanan Dilma Rousseff ise, yaşanan ekonomik sorunların yanı sıra; dünyanın sayılı petrol şirketlerinden birisi olan Petrobras'ta yaşanan yolsuzluklar ve halk protestolarıyla karşı karşıya.

Brezilya ekonomisi 2050'de dünyaya yön verme yolunda ilerlerken, bu yıl ekonomisi; 'topu taca' atmış durumda... ■

ANALİZ

BREZİLYA

Resmî adı	: Brezilya Federal Cumhuriyeti
Nüfus	: 204,5 milyon (2015 Tahmini)
Yüzölçümü	: 8.547.400 km ²
Başkent (nüfus)	: Brasília (2,6 milyon)
Yönetim şekli	: Federal Cumhuriyet
Devlet başkanı	: Dilma Rousseff
Resmî dil	: Portekizce
Başlıca şehirleri (nüfus, milyon)	: Sao Paulo (20) : Rio de Janeiro (11,4) : Brasília (2,6) : Salvador (2,7) : Fortaleza (2,5) : Belo Horizonte (2,4)
Para birimi	: Real (BRL)
Telefon kodu	: +55
İnternet TLD	: .br
GSYİH (milyar \$-2014)	: 2.244,1
Kişi başına GSYİH (\$-2014)	: 15,320
İhracat (milyon \$-2014)	: 225,101
İthalat (milyon \$-2014)	: 229,060

EKONOMİDE KÜÇÜLME SİNYALLERİ

2050'Lİ YILLARDA DÜNYANIN EKONOMİK KADERİNİ BELİRLEYECEK ÜLKELERDEN BİRİ OLACAĞI TAHMİN EDİLEN BREZİLYA, 2015 YILINA EKONOMİK DALGALANMALARLA DEVAM EDİYOR VE EKONOMİSİ KÜÇÜLÜYOR.

Brezilya'nın, BRIC Ülkeleri (Rusya, Hindistan ve Çin) ile beraber 2050'li yıllarda dünyanın ekonomik kaderini belirleyecek ülkelerden biri olacağı tahmin ediliyor. Yeni bulunan petrol rezervleri ile birlikte gelecekte, petrol devi olması beklenen Brezilya'nın ekonomisi 2015 yılında beklenen rakamların da altında düşüşe geçti. Ekonomide yaşanan bu krize rağmen ülkenin, BRIC ülkeleri arasında varlığını sürdürmesi, tedarikçi ülke olması ve zengin doğal kaynaklarının rolü ekonomideki gelecek umutlarını koruyor.

Milli gelirde dünya yedincisi Brezilya, Güney Amerika'nın da en büyük ekonomisi konumunda. Brezilya, 2012'de yüzde 1,8 ve 2013'te yüzde 2,7 olan büyümesini 2014'te yüzde 0,1'e kadar düşürdü. Bu yıl ise ekonomisi, iki çeyrektir üst üste küçüldü ve resesyona girdi. 2015 yılı sonunda ise Brezilya'nın büyüme rakamının negatif haneli olması bekleniyor.

EKONOMİNİN GELECEĞİ 2015'E TAKILDI

Güney Amerika'nın en büyük ülkesi ve ekonomisi olan Brezilya, yıla yüzde 0,7'lik negatif büyümeyle girdi. Ülkede üretilen mal ve hizmetlere tekabül eden Gayri Safi Yurtiçi Hasıla, Nisan-Haziran döneminde, bir önceki çeyreğe göre yüzde 1,9 oranında düştü. Ekonomik küçülmenin bu oranı bulması ekonomistler tarafından beklen-

miyordu. Tüm bunların bir sonucu olarak Brezilya ekonomisi resesyona girdi.

1990'lerden sonra ekonomik reformlara öncelik veren Brezilya, petrol varlığının gücüyle de ekonomik olarak gelişen bir grafik izlemişti. Bugün, GSYİH'si ile dünya ekonomileri arasında yedinci sırada bulunan Brezilya, önümüzdeki 35 yılın yükselen ülkeleri arasında da yer alacak. Geleceğe yönelik bu beklentiler ise son yıllarda yerini umutsuzluğa da bırakmıyor değil! Çünkü özellikle son iki yıldır ülkenin gündemi ekonomi ve yolsuzluklar...

2014'te yapılan seçimlerden bu yana Brezilya halkı, vaat edilenlerin sağlanmasını istiyor. Ekonomi ve ekseninde siyaset politikalarını, yolsuzluk soruşturmaları sarmışken ülke ekonomisinin sürekli eksi yönlü rakamlar yakalaması da politik ve ekonomik krizleri derinleştiriyor.

Bu derinleşme 2015 yılında devam etti

ve Brezilya Hükümeti 2016 yılının devlet finansmanı ile ilgili olarak kötümser tahminlerde bulundu. Faiz dışı bütçe açığının yüzde 0,34'ü bulacağı tahmin ediliyor. Daha önceki tahminlerde bütçenin yüzde 0,7 oranında faiz dışı fazla vermesi bekleniyordu. Kredi derecelendirme şirketleri de Brezilya'nın, kredi notunu düşürüyor.

Öte yandan ülkede uygulanan tasarruf yöntemleri, halkın tepkisine neden oluyor. 2014'ten bu yana Brezilya'da halk, ekonomik gelişmelere tepki amacıyla sık sık sokaklara dökülüyor. Kitlesel gösteriler dışında, mesleki örgütlenmelerin de grevler düzenlemesi hükümeti bir hayli zorluyor. Brezilya'da tüketim azalırken enflasyon oranı, bir yıl içinde yaklaşık yüzde 10'a tırmadı. Bu sürece rağmen önümüzdeki 15 yılda tüketicinin yeniden canlanıp ülkenin, dünyanın en büyük pazarları arasında ilk 5'te yer alması bekleniyor.

FAİZLER ARTIRILDI

2014 yılında, Brezilya ekonominin canlandırılması amacıyla, gösterge faiz oranı yüzde 7,25'e kadar düşürülmüştü, enflasyon yüzde 5,9 oranıyla kontrol altına alınmıştı. Daha dengeli ve rekabetçi bir döviz kuru temin edilmiş, vergilendirme sisteminde düzenlemelere gidilmişti. Fakat 2015 ile birlikte, ülke ekonomisinde yaşanan olumsuzluklar peşi sıra gelmeye başladı. Nihayetinde, 2015 Temmuz'un-da, Brezilya Merkez Bankası (COPOM),

DÜNYANIN EN BÜYÜK EKONOMİLERİ
(GSYİH'lerine göre, trilyon \$)

Ülke	2012	2013	2014
1 ABD	16,163.2	16,768.1	17,416.3
2 Çin	8,386.7	9,469.1	10,355.4
3 Japonya	5,937.9	4,898.5	4,769.8
4 Almanya	3,427.9	3,636.0	3,820.5
5 Fransa	2,688.2	2,807.3	2,902.3
6 Birleşik Krallık	2,470.6	2,523.2	2,847.6
7 Brezilya	2,247.7	2,246.0	2,244.1
8 İtalya	2,014.4	2,072.0	2,129.3
9 Rusya	2,017.5	2,096.8	2,057.3
10 Hindistan	1,858.7	1,876.8	2,047.8

DÜNYANIN EN BÜYÜK EKONOMİLERİ
(Satın alma gücü paritesine göre, trilyon \$)

Ülke	2012	2013	2014
1 Çin	14,774.4	16,149.1	17,632.0
2 ABD	16,163.2	16,768.1	17,416.3
3 Hindistan	6,357.5	6,776.0	7,277.3
4 Japonya	4,530.3	4,667.6	4,788.0
5 Almanya	3,442.8	3,512.8	3,621.4
6 Rusya	3,396.2	3,491.6	3,558.6
7 Brezilya	2,896.5	3,012.9	3,072.6
8 Fransa	2,490.2	2,534.5	2,586.5
9 Endonezya	2,225.2	2,389.0	2,554.3
10 Birleşik Krallık	2,247.2	2,320.4	2,434.9

Kaynak: IMF World Economic Outlook

gösterge faiz oranını, tahminler seviyesinde 50 baz puan artırarak yüzde 14,25 olarak belirledi. Böylece, gösterge faiz oranı 2013 Nisan'dan bu yana en yüksek seviyesine çıktı. Brezilya'da enflasyonun resmi hedefin iki katından yüksek seyretmesi ile birlikte, politika yapıcılar faiz artırımı hızı korumayı tercih ettiler. Banka, "Faiz oranının, 2016 yılı sonunda enflasyon hedefine ulaşılması için makul bir süre sabit tutulması gerektiğini" belirtti. Enflasyon ise 2015'te hükümet tahminlerinde yüzde 6,5 değerinde iken yüzde 8'lerin üzerine çıktı.

ALTYAPI REFORMLARI
DEVAM EDİYOR

Dünya ekonomisini etkileyen ve peş peşe gelen Meksika (1995), Asya (1997) ve Rusya (1998) krizleri Brezilya'yı en çok etkileyen krizler oldu. Ekonomik dengein sağlanmasında ciddi sıkıntılara yol açtı. "Real Planı" ile enflasyonla başa çıkıldı ancak kamu borçlanma oranı daha da büyüdü. Son yıllarda yaşanan ekonomik düşüşe karşı ise bir önlem olarak ülkenin ekonomi politikalarında, özelleştirmeler daha önemli yer tutmaya başladı.

Brezilya, 1990'lı yıllardaki liberalizasyon çabalarının sonucunda özellikle otomotiv sanayi ve altyapı modernizasyonunda özelleştirme ve doğrudan yabancı yatırımlar sayesinde önemli gelişmeler sağlamıştı. Bunların sonucunda ürün çeşitliliğini artıran Brezilya, göreceli olarak kapalı ekonomi niteliğini ise halen koruyor. Ülkede havaalanlarında yolcu sayısının geçtiğimiz

beş yılda iki kat artması havaalanlarına yatırım ihtiyacını da beraberinde getirdi. Dış ticaret hacmindeki yükseliş limanların iş yükünü artırdı ve liman yatırımları ihtiyacını doğurdu. Trafığa yeni giren araç sayısının ciddi artış göstermesi de trafik yoğunluğunu artırarak özellikle otoyollara yatırım yapılmasını gerektirdi.

Brezilya, "Lojistik Yatırım Programı" açıklayarak bu kapsamda karayolları, demir yolları, limanlar, havaalanları ve enerji alanında özel firmalarca yatırım yapılma-

sına yönelik ihaleler serisini başlattı. Söz konusu programlar çerçevesinde özel sektörün yatırım yapması, devletin ise uygun koşullarda finansman sağlaması ve genel ekonomik istikrarı sürdürerek ekonomik büyümenin artırılması hedeflendi.

Ocak 2007'de yürürlüğe konulan PAC-"Gelişmeyi Hızlandırma Programı", ile inşaat, sağlık, enerji, ulaşım ve lojistik konularında 236 milyar dolar bütçeli, 2.471 projeyi kapsayan programın büyük bir kısmı tamamlandı.

ÖZELLEŞTİRMELER EKONOMİYE NEFES ALDIRACAK

Brezilya Hükümeti, ülkenin yavaşlayan ekonomisini canlandırmak amacıyla bu yıl, 198.4 milyar real tutarında (51.5 milyar dolar) yeni altyapı yatırımları yapacağını da açıkladı. Bahse konu yatırım planı, ülkenin demiryolu, havalimanı, deniz limanı ve karayolu ağını özelleştirmeler vasıtasıyla geliştirmeyi hedefliyor. Brezilya Hükümeti, kamu kaynaklarının yeter-sizliği nedeniyle yeni yatırım planlarında

özel sektörün rolünü artıracak ve projelerden gelir anlamında pay almasını sağlayacak serbest piyasa dostu yap-işlet-devret modeline benzer bir yaklaşım benimseneceğini belirtti. Planın 2018'de sona ermesi öngörülen birinci aşamasında toplam 22 milyar dolarlık bir yatırım, 2019 yılında sona ermesi öngörülen ikinci aşamasında ise toplam 42 milyar dolarlık bir yatırım yapılacağı ilan edildi. (Haziran ayında planlar açıklandığında, dolar kuru bazında yatırım miktarı 64 milyar dolardı.) ■

PETROBRAS'TAKİ YOLSUZLUK ÜLKEYİ AYAĞA KALDIRDI

- Brezilya Devlet Başkanı Dilma Rousseff, geçen yılın Ekim ayında yapılan seçimde oyların yüzde 51,64'ünü alarak kıl payı seçimi kazanmıştı. Rousseff'in seçim sonrası açıklamalarında siyasi reform ve yolsuzluklara sert ceza sözü verildi, enflasyonla mücadelenin ve ekonominin canlandırılmasının öncelikleri arasında yer alacağı belirtildi. 2015 yılında ise Dilma Rousseff'e destek, kamuoyu anketlerine göre düşük seviyede.

- Rousseff'in politikalarını onaylayanların oranı yüzde 8'e kadar geriledi. Bu durum ülke çapında gerçekleşen protestolarda kendini gösteriyor. Dilma Rousseff'in görev süresi ise 2018 yılında doluyor. Başkan'ın önümüzdeki yıllarda da ekonomik sorunlar yanında yolsuzluk soruşturmalarıyla birlikte zor süreçler yaşaması bekleniyor.

- Petrobras, Brezilya'da 'petrol bizimdir' sloganı ile oluşturulmuş, çoğunluk hissesi devlete ait bir enerji şirketi. Şirket günlük 2 milyon varil petrol üretimi ile Brezilya'nın en büyük ve Latin Amerika'nın en önemli şirketlerinden biri. Petrobras petrol şirketine ilişkin rüşvet skandalı, 2004-2012 yılları arasında Petrobras'ın rafinerilerinden sorumlu Paulo Roberto Costa'yı polislin kara paranın aklanması soruşturması çerçevesinde 2014 yılı Mart ayında tutuklamasıyla başlamıştı. Costa, cezasının hafifletilmesi amacıyla suçunu itiraf etti ve ifadesinde kara para aklanmasına karışan diğer Petrobras sorumluları ve siyasetçileri de ele verdi. 2003-2010 yılları arasında Petrobras'ın Yönetim Kurulu Başkanlığı'nı yapmış olan Brezilya Devlet Başkanı Dilma Rousseff, skandalın Brezilya'da toplum, devlet ve firmalar arasındaki ilişkileri tamamen değiştiren bir dönüm noktası olacağını belirtti.

- Rüşvet skandalıyla sarsılan Petrobras, 2014 yılında, 8,8 milyar dolarlık kayıp yaşadı. Rüşvetle ilgili kaybın ise 2 milyar doları aştığı belirtiliyor. Rousseff'in başkanlığı sırasında Petrobras'da 800 milyon dolarlık yolsuzluk yapıldığı, ihalelere fesat karıştırıldığı, yetkililerin rüşvet aldığı da iddialar arasında. Protestolar bu yıl dahi devam ediyor...

HSBC KÜRESEL BAĞLANTILAR BREZİLYA RAPORU – MAYIS 2015

2003-10 YILLARI ARASINDA ‘EMTİA SÜPER DÖNGÜSÜ’ OLARAK ADLANDIRILAN VE ÇİN’DEN YÜKSELEN TALEP İLE OLUŞAN DÖNGÜ, BREZİLYA’DA HIZLI BİR BÜYÜME GERÇEKLEŞTİRMİŞ VE POLİTİKACILARA YÜKSEK POPÜLARİTE SAĞLAMİŞTI. 2011 YILINDAN İTİBAREN İSE EKONOMİK BÜYÜME KESKİN BİÇİMDE YAVAŞLAMİŞ VE MALİYE VE PARA POLİTİKALARININ SIKILAŞTIRILMASI İHTİYACI DOĞMUŞTUR.

Brezilya'nın ekonomik büyüme gereksinimi, politikacıların ticaretin liberalleşmesine yönelik daha fazla çaba göstermesinin önünü açabilir.

Görece kapalı bir ekonomi olması ve 2020-30 yılları arasında yıllık % 3'ün biraz altında büyüme beklentisi olmasına rağmen, Çin ve Hindistan'dan gelen güçlü talep sebebiyle, Brezilya'nın ticarette makul bir büyüme sergilemesi bekleniyor. Gelişmekte olan bu iki dev pazar, 2030'a kadar Brezilya'nın ihracat yaptığı ilk 5 pazar arasında yer alacaktır.

➤ Makina ve nakliye ekipmanları ihracatındaki farklılaşmayla bağlantılı olarak emtia mallarına artan talep, parada 2011'den bu yana gözlemlenen değer kaybının da yardımıyla orta vadede ihracat büyümesini yönlendirecektir.

➤ Brezilya bir yandan elektronik endüstrisinde üretkenliğini ve rekabet yeteneğini artırmaya çalışırken, diğer yandan gelişmiş ekonomilerden teknoloji tüketmeye devam edecektir. Sonuç olarak, Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) ürünleri ticaretindeki büyüme, 2015-2030 yılları arasındaki toplam ticareti geride bırakacaktır.

Son yıllardaki Brezilya'nın ticaret politikası iki ana müzakere konusu üzerine odaklanmıştır. Uluslararası arenada, Brezilya, gelişmekte olan ve gelişmiş ekonomiler arasındaki dengeyi sağlayan anlaşmaları sürdüren Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Doha Kalkınma Turu müzakerelerinin önemli bir destekçisi olmuştur. Bölgesel anlamda ana strateji Mercosur'u (Güney Amerika Ortak Pazarı)* kaldırmaktır. İlerleme her iki cephede sınırlandırılmış olsa da, Brezilya'nın ilerleyen yıllardaki ekonomik büyümesini destekleme ihtiyacı, politikacıların ticaretin liberalleşmesine yönelik daha fazla ve farklı bir çaba göstermelerinin önünü açabilir.

**Mercosur (Güney Amerika Ortak Pazarı) üye ülkeler: Brezilya, Arjantin, Uruguay, Paraguay, Venezuela*

UZUN VADEDE GÖRÜNÜM

Ekonomik Görünüm - 2003-10 yılları arasında "emtia süper döngüsü" olarak adlandırılan ve Çin'den yükselen talep ile oluşan döngü, Brezilya'da hızlı bir büyüme gerçekleştirmiş ve politikacılar yüksek popülerite sağlamıştı. Ancak

Zengin doğal kaynaklara ve olumlu bir nüfus artışına sahip olsa da, reformların eksikliği ve verimsiz yatırım nedeniyle Brezilya'nın büyümesi sekteye uğrayacak.

bu kombinasyon aynı zamanda 30 yıldır değişmeyen bir yüzdeyle dünya ticaretindeki payı %1'in biraz üstünde olan Brezilya'nın ekonomi ve dış ticaret politikalarında rehavete yol açmıştır. Dengesizliklerin oluşmasıyla birlikte 2011 yılından itibaren ekonomik büyüme keskin biçimde yavaşlamış ve maliye ve para politikalarının sıkılaştırılması ihtiyacı doğmuştur.

İleriye bakıldığında, yatırımcı beklentileri açısından uzun süreli bir hayalkırıklığı yaratan bir dönem sonrası, dalgalı portföy akışı tarafından kısmen fonlanması gerekir yüksek dış açığa sahip Brezilya'nın, G20 içerisinde en kapalı ekonomilerden biri olarak kalmaya devam edeceği görülüyor. Her ne kadar ülke zengin doğal kaynaklara ve olumlu bir nüfus artışına sahip olsa da, reformların

eksikliği ve verimsiz yatırımın yanı sıra Çin'deki ve dünya ticaretindeki büyüme durgunluğuna bağlı olarak büyümesi sekteye uğrayacaktır. Bununla birlikte, artan finansal baskıların petrol ve gaz endüstrisi yatırımlarına dış ticaret liberalizasyonu sağlaması ve kısıtlamaları azaltacak şekilde daha pazar bazlı politikaların uygulamaya alınacağı umut edilmektedir. Sonuç olarak, GSYİH büyümesinin 2000-12 yılları ortalamasından düşük bir oran ile 2020-30 yılları arasında % 3'ün altında kalacağı ancak son yıllarda gelişme göstereceği öngörülmektedir.

Dış ticaretin teşvik edilmesi, Dünya Bankası'nın 'Doing Business' raporunda 'sınır ötesi ticaret kolaylığı' açısından 189 ülke içinde şu anda 123. sırada olan Brezilya'nın, sıralamasını üst sıralara taşımasına yardım edecektir.

İzlenecek İhracat Koridorları –

2030'a kadar geçecek 10 yıllık süre içinde, öngörülen toplam emtia ihracatı büyümesinin % 40'ını oluşturacağı düşünülen hammadde ihracatının, Brezilya'nın gelecekte en önemli ihracat kalemi olmaya devam edeceği bekleniyor. İhracatı güçlendirecek diğer önemli kalemlerin gıda ve hayvancılık ve Brezilya'da son dönemde önemli gelişme gösteren makine ve taşıma ekipmanları olacağı beklenmekte ve bu da ülke ihracatının önümüzdeki dönemlerde daha az emtia odaklı olacağını göstermektedir.

2030'a kadar olan dönemde Brezilya, süregelen sabit değer kaybıyla birlikte ihracat hedefine göre çeşitlendirilmiş ihracat profili sergilemeye devam edecek. Çin'in emtialar için güçlü talebi Brezil-

ya'nın öncelikli ihracat ortağı olmaya devam edeceği anlamına gelirken, Amerika ve Arjantin gibi geleneksel ticaret ortakları, Brezilya'nın kilit ihracat pazarları olarak kalacak.

Brezilya'nın ana ihracat pazarlarındaki önemli değişim ile Hindistan'ın 2030 yılı itibarıyla 4. sıraya gelmesi bekleniyor. Önümüzdeki yıllarda, en hızlı büyüyen pazarlardan biri olan Hindistan'ın, Brezilya ihracatı için önemli bir hedef olan Japonya ve Almanya'yı geçeceği tahmin ediliyor. Genç ve hızlı büyüyen nüfusla beraber altyapı ağını geliştirmek için duyulan ihtiyaç, Hindistan'ın Brezilya gıda maddeleri ve demir cevheri üretiminin önemli bir tüketicisi haline geleceğine işaret etmektedir.

İzlenecek İthalat Koridorları –

Brezilya'nın ithalat profili, ihracatından önemli ölçüde farklı olacaktır.

Brezilya önemli bir emtia ihracatçısı iken, ithalatı sektörler arasında çeşitlilik göstermektedir. Brezilya'nın altyapısını geliştirme ve ihracatındaki teknoloji oranını artırmaya yönelik ihtiyaçları göz önüne alındığında, ülkenin 2030 yılına kadarki ithalat büyümesinin çoğunlukla üretilen mallar ve makine ve ulaşım ekipmanları ile gerçekleşmesi beklenmektedir.

2030'a kadarki 10 yıllık süreçte karışımıza çıkacak önemli gelişmeler Brezilya'nın önemli ithalat ortakları olarak iki yükselen piyasa devinin yükselişidir. 2030 yılında Çin, Brezilya ithalatının önemli bir ortağı olmak için adım atarken, nispeten küçük bir ticaret ortağı olan Hindistan ülkenin 3. büyük ortağı olacaktır. Ancak, ABD ve Almanya gibi ithal edilen ürünler ve sermaye malları üzerinden teknolojinin geleneksel kaynağı olan ülkeler, Brezilya'nın önemli ithalat noktaları olarak kalacaktır.

Önümüzdeki yıllarda, en hızlı büyüyen pazarlardan biri olan Hindistan'ın, Brezilya ihracatı için önemli bir hedef olan Japonya ve Almanya'yı geçeceği tahmin ediliyor.

ELEKTRONİK ÜRÜNLERE ODAKLANMAK

➤ Brezilya, geçtiğimiz yıllarda bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) altyapısını geliştirmede önemli ölçüde yol kat etti. Dünya Ekonomik Forumu ve INSEAD Uluslararası İş Üniversitesi tarafından ortaklaşa hazırlanan 2015 Küresel Bilgi Teknolojileri Raporu'na göre, Brezilya 143 ülke arasında BİT gelişimi açısından Arjantin de dahil olmak üzere çoğu Latin Amerika ülkesinin önüne geçerek 84. sırada yer aldı. Yurt içi elektronik ürünler endüstrisini başlatma amacını güden ithalat ikamesi politikalarını takiben, Brezilya Hükümeti serbest ticareti artıracak politikalara ağırlık verdi. Her ne kadar geçtiğimiz yıllarda asgari yurt içi kullanımı gerektiren düzenlemeler gibi korumacı önlemler – büyük ölçüde 2008-09 global finansal krizde yurt içi istihdamı korumak amacıyla -alınmış olsa da, gelecek on yılda küresel ticaretteki daha ılımlı artış, otoriteleri bu bariyerleri kaldırmaya ve politikaları serbest ticaret lehine geliştirmeye yöneltebilir.

➤ Bu çabaların, 2015-30 yılları arasında

elektronik ürünler ithalatını yıllık ortalama % 9 artıracığı öngörülmüyor. Aynı dönem içerisinde, Brezilya'nın elektronik ürünler ihracatının da benzer bir oranda artması bekleniyor.

➤ Elektronik ürünler için serbest ticaretin artırılması ve Brezilya'da üretilen teknolojik ürünlerin oranının yükseltilmesi için, otoriteler mevcut kapsamda yer alan

250 elektronik üründeki gümrük vergisini kaldıran, Dünya Ticaret Örgütü'nün Bilgi Teknolojileri Anlaşması'na (BTA) taraf olmayı değerlendirmelidir. Bu gelişmiş ekonomilerden bilgi akışını artıracak, ülke içi endüstrilerin verimliliğini artıracak ve Brezilya ekonomisinin elektronik ürünler için küresel pazarlardaki rekabet gücünü artıracaktır. ■

KAYNAK: HSBC Küresel Bağlantılar (Oxford Economics tarafından modellenmiştir) HSBC Bank Plc tarafından bu dokümanda verilen bilgilerden hiçbirini herhangi bir ülke veya bölgede faaliyetinde bulunan kişiler lehine ve Türkiye Cumhuriyeti'nde faaliyet gösteren bankalar yoluyla teklifi, pazarlama veya satış amacıyla yayımlanmamıştır. Bu nedenle, bu belge, herhangi bir ülke ya da bölgedeki kişiler için ticaret

teklifi ya da talebi olarak anlaşılmamalıdır. Yayımlanmış olan doküman, dokümanın dağıtımını kısıtlayan ülke ya da bölgelerde bulunan ya da ikamet eden kişilere dağıtılma amacını taşımamaktadır. Doküman, hiçbir alıcısı tarafından kopyalanmamalı, çoğaltılmamalı, iletilmemeli ya da başkalarına dağıtılmamalıdır. Bu belgede yer alan bilgiler yalnızca genel bir tabiidir. Kapsamlı olması amacıyla tasarlanmamıştır ve finans, hukuk, vergi ya da diğer

profesyonel alanlarda tavsiye niteliğinde değildir. Katkı sağlayanların görüşleri ve fikirleri kendilerine aittir, HSBC Bank A.Ş. ve HSBC Bank Plc'ye mal edilemez. Bu belgede verilmiş görüş ya da beyanlara güvenilmesinden ötürü oluşacak kayıplardan HSBC Bank A.Ş. ve HSBC Bank Plc ya da katkı sağlayanlar hiçbir koşulda sorumlu olmayacaklardır. Bu doküman HSBC Bank Plc tarafından yayımlanmış olup, sadece bilgilendirme amacı taşımaktadır.

“Brezilya, Güney Amerika pazarına açılan bir kapı”

TÜRKİYE, SON 10 YILDIR BREZİLYA PAZARIYLA YAKINDAN İLGİLENİYOR. HEDEF, BÖLGEDEKİ DİĞER MERCOSUR ÜLKELERİNE YÖNELİK TİCARETİN DE GELİŞTİRİLMESİ. TÜRKİYE - BREZİLYA İŞ KONSEYİ BAŞKANI SELİM HAKAN TİFTİK, BREZİLYA İLE GELİŞTİRİLEN HER TÜRLÜ EKONOMİK İLİŞKİNİN TÜRKİYE’NİN GÜNEY AMERİKA PAZARINDAKİ PAYINI ARTIRABİLECEĞİNİ İFADE EDİYOR.

Güney Amerika pazarında yer almak isteyen ülkeler için hem en önemli pazarlardan biri hem de diğer tüm ülkelere açılan “bir kapı” özelliği taşıyan Brezilya ile ekonomik ilişkiler gerçekleştirmek çok büyük önem taşıyor. Türkiye, ikili ekonomik ilişkilerde Brezilya tarafı ile işbirliklerini de bu kapsamda genişletiyor. Türkiye-Brezilya İş Konseyi Başkanı Selim Hakan Tiftik, Brezilya’nın içinde bulunduğu ekonomik durumun, ikili ilişkileri çok sarsmayacağını düşünüyor. Brezilya pazarına yönelik ticarette uygulanan bazı hukuksal sorunların aşılması ile ticaretin daha da genişleyebileceği belirten Tiftik “Brezilya şu anda ekonomik kriz yaşıyor ve siyasi iktidarsızlıkla boğuşuyor. Brezilya’nın içinde bulunduğu bu durumun etkisiyle 2015 yılında, ticaret hacmimiz istenen kapasiteye ulaşamayabilir. Fakat buna rağmen geçen senenin rakamlarını geçeceğimize inanıyorum” diyor. Selim Hakan Tiftik ile Türkiye-Brezilya arasındaki ekonomik ilişkilerinin bugününü ve yarını konuştuk...

Türkiye, Brezilya önceliğinde Mercosur pazarına yönelik ne tür çalışmalar yapıyor?

Daha sağlıklı ticaret için Türkiye-Brezilya arasında hukuki bazı anlaşmalar yapılması şart.

Türkiye birkaç senedir dış ticarette hedef ülke olarak Güney Amerika’da Brezilya’yı seçmiş ve Brezilya üzerinden Brezilya’nın da diğer ortak olduğu Mercosur ülkelerine ulaşmayı hedeflerine almış durumda. 2010 yılından başlamak üzere o zamanın Başbakanı ve bugünkü Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan, hedef ülke seçilen Brezilya’ya yedi bakanla uzun bir aradan sonra ilk

teması gerçekleştirmişlerdi. Son üç-dört sene içerisinde ise Brezilya’dan Türkiye’ye iki tane Cumhurbaşkanı geldi ve DEİK/Türkiye-Brezilya İş Konseyi olarak geniş katılımlı toplantılar düzenlendi. İki ülke arasındaki ticaretin geliştirilmesi için çabalar devam ediyor.

Bu çabalar karşılıklı yatırım ilişkilerine yansıtıldı mı?

Tabii ki. Bu konuda da önemli gelişmeler

DEİK/Türkiye-Brezilya İş Konseyi Başkanı Selim Hakan Tiftik: “İki ülke arasında karşılıklı olarak üniversitelerin değişim programı oluşturulmasının ve iki ülkenin de lisanlarının karşılıklı öğrenilmesinin orta vadede ikili ilişkilerin geliştirilmesi ve ticari faaliyetlerin artmasının yanı sıra uzun vadede de kalıcı bir gelişme olacağına inanıyorum.”

yaşandı. Mesela geçtiğimiz yıllarda Brezilya'nın en büyük meyve suyu üreticisi, Türkiye'de ciddi bir ortaklık ile yatırım yaptı.

İkili ticarete ve ilişkilerde ne tür düzenlemelere ihtiyaç duyuluyor?

Daha sağlıklı bir ticaret yapmak için Türkiye-Brezilya arasında hukuki yönden bazı anlaşmalar yapılması şart. İthalatçılar ve ihracatçılar bazı zorluklarla karşılaşılıyor. Bu karşılaşılan anlaşmazlıklar, hukuk kaidesinde çözülünce çok uzun zaman alıyor. Hukuki yönden anlaşmalar hızlandırılıyor.

taktirde çok daha kolay olur. Örneğin bir Türk firması Brezilya'ya çimento gönderdi. Eğer oradaki ithalatçı kötü niyetliyse, o malı gümrükte bırakıyor. Gümrükte 30 günden fazla kalan mal otomatik olarak açık artırmaya gidiyor ve büyük ihtimalle bu ithalatçı yan şirketi aracılığıyla o malı dörtte biri fiyatına satın alıyor. Bu tür durumlara karşı davalar ise ancak milletler arası hukuk çerçevesinde yapılıyor ve süreç uzuyor. Bu da karşı tarafta, davanın devam etmesi yönünde caydırıcı bir sebep oluyor. DEİK/Türkiye-Brezilya İş Konseyi olarak, karşı tarafla mümkün

TÜRKİYE - BREZİLYA İŞ KONSEYİ'NİN HEDEFLERİ

DEİK bünyesinde, 2006 yılında kurulan Türkiye-Brezilya İş Konseyi, 2007 yılında imzalanan kuruluş antlaşması ile iki ülke arasında dönüşümlü olarak ortak yıllık konferansların düzenlenmesini hedefliyor. Konferanslar, seminerler ve ikili görüşmeler gerçekleştirmenin ve iki ülkenin iş dünyasını bilgilendirerek bir araya getirmenin yanı sıra İş Konseyi, ticareti ve ortak girişimleri kısıtlayıcı mevzuat ve uygulamaları tespit ederek bunların kaldırılması veya iyileştirilmesi yönünde iş dünyasını temsilen ilgili mercilerle görüşmeyi de hedefliyor. Konseyin amaçları arasında Brezilya ile Türkiye arasında kurulacak yakın işbirliği neticesinde, Brezilya ile birlikte Arjantin, Paraguay ve Uruguay'ın üye oldukları Mercosur'un yarattığı geniş pazardan Türk firmalarının da yararlanması yer alıyor.

olduğu kadar yakın temas kurmaya çalışıyoruz. Sektörel ticaret heyetleri düzenleyerek ikili ticari ilişkilerin güçlenmesine destek veriyoruz.

İkili ticaretin gelecek dönemlerdeki seyri hakkında neler düşünüyorsunuz?

Gelecek dönemlerde ilişkilerin daha da gelişeceğine ve ilerleyeceğine dair olumlu bir hava var. Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı'nın Brezilya'nın Sao Paulo şehrine açtığı Ticaret Müşavirliği de ikili ticari ilişkilerin gelişmesinde çok önemli bir rol oynadı. Müşavirlik açıldığından bu yana Brezilya ile ilişkilerimiz daha aktif olmaya başladı. Bu arada Türk Hava Yolları'nın Sao Paulo seferi de ikili ilişkilerin ilerlemesine son derece katkıda bulunuyor. Ülkemize, Brezilya'dan turist ile beraber bir çok işadınının gelip gitmesi daha da kolaylaştı. ■

BREZİLYA 2023'Ü ŞİMDİDEN YAKALADI

GÜNEY AMERİKA ÜLKELERİNİN ARASINDAKİ EN ÖNEMLİ TİCARET PAKTI
MERCOSUR, BREZİLYA DIŞ TİCARETİNİN DE DAYANAĞI... PETROL FİYATLARININ
DÜŞMESİ, BREZİLYA İHRACATINI ETKİLESE DE ÜLKENİN DIŞ TİCARETİ
500 MİLYAR DOLARA YAKLAŞIYOR.

MERCOSUR (Güney Amerika Ortak Pazarı), Arjantin ve Brezilya gibi ülkelere Avrupa Birliği ve diğer ülkelerle olan ticarete büyük bir ivme kazandırdı. Özellikle Latin Amerika ülkeleri ile yakın ticari ve siyasi bağları olan Brezilya, Arjantin, Paraguay ve Uruguay ile birlikte 1991 yılında MERCOSUR Ortak Pazarı'nı kurdu. Bu Ticaret Anlaşması ile 1995 yılında söz konusu ülkeler arasında Gümrük Birliği oluşturuldu.

MERCOSUR, Avrupa Birliği modeli-ni izleyerek serbest ticaret, gümrük birliği ve ortak pazar hedeflerinin hakim olduğu bir yol haritası çizdi. Nihai olarak ise üyeler, her alanda entegrasyonu sağlamak istiyor. Aynı, AB modelindeki gibi rekabet politikalarının uyumunun sağlanması, parasal birliğin kurulması, ortak ekonomik kurumların yaratılmasının yanı sıra özellikle son zamanlarda vurgulanan siyasi birlik konusu MERCOSUR üyelerinin nihai hedefi haline aldı.

BEŞİNCİ BÜYÜK PAZAR OLACAK

Brezilya, geleneksel pazarı olan Amerika kıtası ve Avrupa Birliği'nin yanında son 5 yılda Afrika, Ortadoğu, Doğu Avrupa ve Asya pazarlarına yaptığı ihracat oranını önemli

Önümüzdeki 30 yılda ekonominin seyrine, keşfedilen yeni petrol kuyuları bir hayli etki edecek.

ölçüde artırmaya başladı. Güney-Güney ticareti olarak tanımlanan gelişmekte olan ülkelerin birbirleri arasında yaptıkları ticaret ve dünya ticaretinde giderek daha ağırlık kazanan Brezilya'nın payı büyüyor. Fakat 2015 yılında Çin'de yaşanan yavaşlama ve petrol fiyatlarının düşük seyretmesi Brezilya ihracatını da olumsuz etkiledi. Bunun yanında, araştırmalara göre 2020 yılında Brezilya tüketici pazarının 3.5 trilyon dolarla dünyanın beşinci büyük pazarı

haline geleceği tahmin ediliyor. Bu durum da Brezilya pazarı ve MERCOSUR'u geliştirmekte olan ve ihracatını artıran ülkeler açısından çok önemli bir yere taşıyor. Özellikle Türkiye'nin MERCOSUR ve Brezilya pazarına yakın ilgi göstermesi ile bu pazarlardaki payını artırabilmesi söz konusu.

ÇİN EN BÜYÜK TİCARİ PARTNER

Brezilya, ihracatta sergilediği başarısını ihracat mallarını çeşitlendirerek ve gele-

BREZİLYA'NIN İHRACATINDA İLK 10 ÜLKE (1000 Dolar)

Ülke	2012	2013	2014
Toplam	242.579.776	242.178.054	225.100.885
1 Çin	41.227.540	46.026.153	40.616.108
2 ABD	26.849.876	24.865.953	27.144.742
3 Arjantin	17.997.706	19.615.414	14.281.998
4 Hollanda	15.040.704	17.325.880	13.035.584
5 Japonya	7.955.713	7.964.031	6.718.601
6 Almanya	7.277.061	6.551.654	6.632.731
7 Şili	4.602.203	4.483.783	4.984.191
8 Hindistan	5.576.930	3.130.073	4.788.735
9 Venezuela	5.056.025	4.849.840	4.632.139
10 Gemi mağ. ve dep.	4.866.924	4.134.782	4.037.680
37 Türkiye	1.207.133	957.432	1.308.387

BREZİLYA'NIN İTHALATINDA İLK 10 ÜLKE (1000 Dolar)

Ülke	2012	2013	2014
Toplam	223.149.128	239.620.905	229.060.032
1 Çin	34.248.498	37.302.150	37.340.607
2 ABD	32.607.902	36.280.346	35.298.579
3 Arjantin	16.444.100	16.462.929	14.143.094
4 Almanya	14.208.930	15.182.003	13.837.219
5 Nijerya	8.012.214	9.647.535	9.495.353
6 G. Kore	9.097.658	9.491.256	8.526.183
7 Hindistan	5.042.843	6.357.300	6.635.259
8 İtalya	6.206.939	6.724.125	6.320.386
9 Japonya	7.734.742	7.081.665	5.902.046
10 Fransa	5.918.552	6.509.359	5.705.140
46 Türkiye	964.114	1.144.898	882.221

Kaynak: ITC Trade Map

neksel pazarlarının dışında kalan pazarlara açılarak elde ediyor. Tarım ürünlerinin yanı sıra uçak, otomotiv, demir, kimyasallar, makine, ayakkabı, kağıt, elektrik ve elektronik gibi endüstri ürünleri de önemli ihracat kalemleri arasında yer alıyor. Ülkenin 2014 yılı toplam ithalatı 229 milyar dolar, ihracatı ise 225 milyar dolar olarak gerçekleşti. En çok ihracatı Çin, ABD ve Arjantin'e yaparken ithalatından da en çok pay alan ülkeler, yine sırasıyla bu üç ülke.

TÜRKİYE İÇİN FIRSATLAR VAR

Brezilya-Türkiye arasında kurulacak yakın ekonomik işbirliği, Brezilya ile birlikte Arjantin, Paraguay, Uruguay ve Venezuela'nın üye oldukları MERCOSUR ile ortaya çıkacak geniş pazardan Türk firmalarının da yararlanmasına yol açabilir. Türkiye Brezilya pazarındaki Avrupalı rakipleri ile yarışta, avantaj elde etmek için 2007 yılından beri serbest piyasa akdi oluşturma çabasında ve MERCOSUR ile müzakerelere devam ediyor. Amaç Brezilya'da yüksek seyreden vergi ve gümrük masraflarını, anlaşma çerçevesinde 'serbest ticaret ilişkisi' kapsamında düşürmek. Ve Güney Amerika pazarına girecek Türk yatırımcılara daha fazla olanak sağlayabilmek.

Brezilya ile Türkiye arasındaki dış ticaret hacmi 2.5 milyar dolar seviyesinde. Türkiye'nin Brezilya'ya yönelik ihracatı düşerken bu ülkeden ithalatı ise artıyor. Türkiye, 794 milyon dolarlık ihracatına karşın bu ülkeden 1.7 milyar doları aşan ithalat gerçek-

leştiriyor. Türkiye'nin Brezilya'ya ihracatında demir, otomotiv ve iplik ürünleri başı çekerken ithalatında demir cevheri ve soya fasulyesi ağırlıkta olan ürünler.

TİCARETTE SIKI TEDBİRLER

Dünya Bankası tarafından hazırlanan 'Doing Business 2014' raporuna göre Brezilya, dünya genelinde 189 ülke arasında iş yapma kolaylığı açısından 116. sırada yer alıyor. Yatırım ve ticaretin daha da zor günler yaşadığı şu günlerde Brezilya'nın yatırımcıya ve ülkesinde iş yapmak isteyen girişimciye daha şeffaf yaklaşım sergilemesi bekleniyor. Brezilya dış ticaretinde, ithalata ilişkin kontrolü Kalkınma, Sanayi ve Dış Ticaret Bakanlığı'na bağlı olan SECEX-Dış Ticaret Kurumu üstleniyor. Dış İlişkiler Bakanlığı'nın ise Brezilya'nın dış ticaretinde kilit rolü bulunuyor. Bakanlık, Brezilya'nın ihracat mallarının yurt dışında promosyonu ve ithalatın yapılacağı öncelikli ülkelerin belirlenmesinde tek karar verici makam. Ülkede, bazı istisnalar dışında bütün ithalatlarda, ithalat lisans veya izni alınması zorunlu. İthalat lisansları Dış Ticaret Kurumu; SECEX tarafından veriliyor. İthalatçılar SECEX adlı kuruluşa kaydolmak ve her mal için ithalat lisansı almak zorunda.

Brezilya'da ihracatçı destekleniyor, ihracatta vergi uygulaması yok. İhracatı teşvik etmek için katma değer vergisi muafiyeti ve ihracatın finansmanı için vergi muafiyeti uygulanıyor. İhracatta kullanılacak ham madde ve yarı mamullerin gümrüksüz ge-

tirilmesine imkan tanınmıyor. Ülkede dövizli işlemlere sıkı kontrol uygulanıyor. Dövizli işlemler, sadece dövizle işlem yapmaya yetkili kuruluşlarca yapılabiliyor. Merkez Bankası, bu işlemleri oldukça sıkı bir şekilde kontrol ediyor. Yerli veya yabancı yatırımcıların döviz hesabı açtırmalarına izin verilmiyor. Buna karşılık, yerleşik olmayan kişiler veya kurumlar dövizle işlem yapma yetkisine sahip bankalarda yerel para birimiyle hesap açabiliyorlar.

BREZİLYA DERİN SULARINDA PETROL AVI

Brezilya, dünyanın en büyük 10'uncu, Güney Amerika'nın ise en büyük enerji tüketicisi. Ülke, aynı zamanda bölgenin en önemli petrol ve gaz, dünyanın ise en büyük ikinci etanol üreticisi konumunda bulunuyor. 13.2 milyar varillik kanıtlanmış petrol rezerviyle Brezilya, Güney Amerika'da Venezuela'dan sonra en büyük petrol rezervine sahip ülke. Dünyanın ise en çok petrol üreten 15'inci ülkesi. Brezilya'nın petrol rezervinin büyük bir bölümü denizde bulunuyor. 50'den fazla petrol arama şirketinin faaliyet gösterdiği ülkede Petrobras'ın son dönemde bulunduğu rezervler Brezilya'nın geleceğini değiştirebilir. Rio de Janeiro açıklarında ve derin sularda bulunan petrol rezervlerinin 20 milyar varilden fazla kapasitesi olduğu tahmin ediliyor. Bu petroler, işlenmeye başlandığında Brezilya, dünya petrol üretiminin zirvesine çıkabilir. ■

Bir yanda favela'lar bir yanda modern Brezilya

ŞEHİRLERDEKİ RENKLİ HAYATIN YANI BAŞINDA YER ALAN GECEKONDU MAHALLELERİ 'FAVELA'LAR, BREZİLYA'NIN SOSYAL VE EKONOMİK ANLAMDAKİ TÜM GELİŞİMİŞLİĞİNE ADETA MEYDAN OKUYOR. EKONOMİ CANLANDIĞINDA DA DÜŞÜŞTEYKEN DE BURALARDAKİ YAŞAM YOKSULLUK, SUÇ VE 'FUTBOLCU OLMA' HAYALLERİ EKSENİNDE SÜRÜYOR...

Brezilya 1500 yılında Portekizli denizci Pedro Alvares Cabral tarafından keşfedildi ve Portekiz kolonisine dönüştürüldü. Bağımsızlığını 1822 yılında ilan eden ülke, önce imparatorluk oldu, 1889 yılından itibaren de Brezilya Federal Cumhuriyeti olarak hayatına devam ediyor.

Brezilya 200 milyonu aşan nüfusunun içerisinde 40 milyon kişinin yoksulluk sınırının altında yaşadığı tahmin ediliyor. 'Modern' şehirlerin gölgesinde yer alan gecekondu bölgeleri bu gerçekliği tüm çıplaklığıyla yıllardır gözler önüne seriyor.

POLİSİN GİREMEDİĞİ BÖLGELER

İlk olarak kalacak yeri olmayan askerler tarafından 19. yüzyılın sonlarına doğru inşa edilen gecekondu mahalleleri favelalar, bugün yoksulluk, futbolcu olma hayalleri, uyuşturucu ticareti ve birçok suçun, normal ve günlük yaşamının bir parçası olarak kabul edildiği yerler.

Brezilya sokaklarındaki tüm suçlar, favelalardan yönetiliyor. Sao Paulo merkezindeki zenginlere ait evler ve alışveriş merkezleri, üzerinde dikenli tellerin bulunduğu yüksek duvarlarla favelalardan ayrılmış durumda. Bu duvarlar, Brezilya gerçeğini daha açık gösteriyor iki farklı yaşam!

Rio de Janeiro'daki favelalarda, çok sık çatışmalar yaşanıyor. Uyuşturucu çeteleri bir bir bölgelerine hakim olmaya ça-

lıyor. Sao Paulo'daki mahallelerde ise bu tür olaylara fazla rastlanmıyor. Nedeni ise Sao Paulo'daki favelaların tek bir uyuşturucu baronu tarafından kontrol ediliyor olması.

Bu bölgelerde polisin hakimiyeti ise 'sıfır'. Hatta buradaki çeteleşmeyi yok etmek için düzenlenen operasyonlar dahi zoraki yapılıyor. En ilginç ise favelalardaki uyuşturucu çeteleri futbolcu menajerliği işinde de tekel konumunda. Transferlerin çoğunu bunlar yönetiyor. Brezilya'da 'yaşam' denildiğinde, ilk etapta dikkat çeken favelalardaki yaşam. Bunun dışında

Brezilya, elbette görülmeye ve yaşanmaya değer birçok öge barındırıyor...

2016 OLİMPİYATLARI RIO DE JANEIRO'DA

31. Olimpiyat Oyunları, 5-21 Ağustos 2016 tarihleri arasında Brezilya'nın ikinci en büyük kenti olan Rio de Janeiro'da düzenlenecek. Rio de Janeiro, 2 Ekim 2009'da yapılan oylamalar sonucunda 2016 Yaz Olimpiyatları'nı düzenleme hakkını kazandı. Şehir başvuru sürecinde en düşük oyu almıştı. 2014 Dünya Kupası'nda olduğu gibi olimpiyatlarda da yine en

büyük ilgi şehrin favelalarına olacak. Turistlerin birçoğu için bu gecekondü bölgelerini görebilecekleri turlar düzenleniyor. Rehberler sık sık buraların güvenli olmadığını da belirtmekten kaçınıyor.

RIO DE JANEIRO

Nüfusu 15 milyona yaklaşan Rio de Janeiro ülkenin ikinci kalabalık şehri. Yaklaşık 200 yıl ülkenin başkenti konumundaki Rio de Janeiro, aynı zamanda en çok tanınan kent konumunda. Bugün, bürokratik öneminden öte dünyanın en renkli festivali Rio Karnavalı, Copacabana ve Ipanema gibi plajları, dünyanın yeni yedi harikasıdan biri kabul edilen Kurtancı İsa Heykeli, Maracana Stadyumu, futbol, müzik ve samba ile anılıyor. Sokaklarında her ten renginden insanı görmenin mümkün olduğu Rio, ülkenin etnik çeşitliliği en fazla olduğu ve bu konuda en rahat yerlerin başında geliyor.

KARNAVALA MİLYONLARCA KİŞİ KATILIYOR

Rio Karnavalı, Brezilya'nın Rio de Janeiro şehrinde düzenlenen dünyanın en ünlü festivali ve en büyük karnavalı. Hristiyanlık inancındaki Büyük Perhiz'den önce düzenleniyor. Karnavalda düzenlenen geçişlerde samba okulları ve milyonlarca insan yer alıyor. Brezilya'ya bu karnaval dönemlerinde turist akını yaşanıyor. Onlarca samba okulu yıllarca bu karnavaldaki ge-

çiş töreni için çalışıyor. Aynı zamanda en iyi samba okulunun da seçildiği bu karnaval, Brezilya halkı için büyük önem taşıyan bir ritüel haline gelmiş.

65 YILDIR, REKORU GEÇİLEMEYEN MARACANA

Brezilya'nın 1950 FIFA Dünya Kupası'na ev sahipliği yapmaya hak kazanmasının ardından turnuva için inşa edildi. Stadyumda oynanan ve Uruguay'ın Brezilya'yı 2-1 yendiği 1950 FIFA Dünya Kupası Finali'ni, kaçak girenlerle birlikte 199 bin 854 kişi, bu stadyumda izledi. Bu rakamla, dünya kupaları tarihinin seyirci rekoru kırıldı. Resmi olarak 180 bin kişi kapasiteli stadyuma, büyük maçlarda 200 bin kişi alınabiliyor. Fakat ilerleyen yıllarda FIFA standartları gereği kapasite 95 bine düşürüldü ve 2014 Dünya Kupası için yenilenmesine tam 90 milyon dolar harcandı.

EN BÜYÜK KENTİ SAO PAULO

Güney Amerika'nın en kalabalık ülkesi olan Brezilya'nın en büyük kenti. 20 milyonu aşan nüfusuyla kıtanın en kalabalık kenti de olan Sao Paulo, ülkenin ekonomik ve endüstri merkezi. Ülkenin tek borsası Bovespa burada işlem görüyor. Ekonomisinin gelişmesiyle nüfusu her geçen yıl artan kent, bununla birlikte trafik ve çevre sorunlarıyla da karşı karşıya. Kent nüfusunun büyük bir bölümü İtalyan kökenli.

SİPARİŞ BAŞKENT

Brezilya'nın başkenti Brasília, 1956-1960 yılları arasında inşa edildi. Şehir planlamacısı Lúcio Costa ile baş mimar Oscar Niemeyer'in öncülüğünde tasarlandı. 41 ay gibi kısa bir sürede tamamlandı ve Rio de Janeiro'dan sonra ülkenin yeni başkenti yapıldı. Nüfusunun 3 milyona yaklaştığı tahmin ediliyor. Şehir, bölge planlama açısından dünyada örnek gösterilen kentlerden birisi.

BUGÜN DE EFSANE

Tam adı Edson Arantes do Nascimento olan futbol tarihinin en iyi hücum oyuncusu olarak bilinen futbolcu. Brezilya için yaşayan efsane. 23 Ekim 1940'ta doğdu. 11 yaşında keşfedilene kadar ayakkabı parlatıyordu. Dünya'nın gelmiş geçmiş en iyi futbolcularından biri olarak kabul gördü. Üç kere Dünya Kupası'nı kazanan takımda yer aldı. Futbol kariyerinde 1281 gol atarak kırılması çok zor olan bir rekora imza attı.

ORMANLARIN DERİNLİKLERİNDEKİ YAŞAM

Amazon yağmur ormanları, Güney Amerika'da yaklaşık beş buçuk milyon kilometrekarelik bir alanı kaplıyor. Yüzde 60'ı Brezilya'da yer alan ormanlar, dokuz ülkenin sınırları içerisinde buluyor. Amazon Ormanları içerisinde 40 bin farklı ağaç çeşidi, 2 bin farklı kuş çeşidi ve memeli hayvan, 2 bin 200 balık çeşidi ile 128 bin 843 çeşit omurgasız hayvan bulunuyor. Dünya üzerinde en fazla türe sahip olan orman olarak biliniyor. Ormanların derinliklerinde ise hala 'modern dünya' ile temas kurmayan yerliler bulunuyor. ■

BÜTÇE KRİZİ YÜZÜNDEN YATIRIM NOTU DÜŞTÜ

700 MİLYAR DOLARI AŞAN DIŞ YATIRIM STOKU BULUNAN BREZİLYA, YAŞANAN OLUMSUZ EKONOMİK KOŞULLARIN ETKİSİYLE 'YATIRIM YAPILAMAZ' DERECESİNE GERİLEDİ.

Brezilya'da istikrarlı sürdürülebilir bir kalkınma için yabancı sermayeyi teşvik politikalarına öncelik verilmesi, genel olarak ihracata dayalı kalkınma politikalarının izlenmesi, kamu yönetiminde şeffaflık ve rüşvetle mücadele politikaları hiç kuşkusuz birbiri ile bağlantılı... Doğrudan yabancı yatırımlara ise giderek artan bir önem veriliyor. Buna rağmen Brezilya, kapalı G-20 ülkeleri arasında en kapalı ekonomi olarak yer alıyor ve 2015 yılında 'yatırım notu' büyük darbe aldı. Kredi derecelendirme kuruluşu Standard & Poor's (S&P) Brezilya'nın yatırım notunu yaşanan bütçe krizi nedeniyle 9 Eylül 2015 Çarşamba günü 'yatırım yapılamaz' yani 'çöp' seviyesine indirdi. Ekonomik çevreler Brezilya ekonomisi üzerinde esen kara bulutların 2016 yılında durağanlığını koruyup daha sonra yavaş yavaş etkisinin azalabileceğini de belirtiyor.

YATIRIMLARI ENGELLEYEN KOŞULLAR

Brezilya'da yabancı yatırımlara uygun koşullar sağlanmasına rağmen, devlet tekelinde olan petrol arama ve çıkarma, iletişim-medya, maden cevherleri, atom enerjisi, madenler ve diğer minerallerin araştırma ve çıkarılması, kırsal bölgelerde mülkiyet edinme, hava taşımacılığı ve finans sektörünün bazı dallarında yabancı yatırımlara bazı kısıtlamalar getirilmiş durumda.

Kamu ihalelerinde, yabancı mühendislik ve inşaat firmalarının teknik hizmet sağ-

lamalarına eğer Brezilya firmaları teknik hizmeti yerine getirebilecek kapasitedeyse izin verilebiliyor. Yabancı hukuk, muhasebe, vergi, yönetim danışmanı firmalarla, inşaat ve mühendislik firmaları, çeşitli sebeplerle engellenerek Brezilyalı firmalarla yerel ortaklık yapmaya zorlanıyor. Yabancı yöneticiler üzerine kısıtlamalar uygulanabiliyor. Brezilya Hükümeti, eğer yabancı yöneticiler yeni bir teknoloji sağlayamazlarsa, Brezilya'daki verimliliği arttıramazlarsa ya da yeni yatırımı ülkeye kanallize edemezlerse, yabancı yöneticileri kabul etmeme hakkına sahip. Ülkede, yabancılar tarafından kontrol edilen Brezilya şirketlerinin, bazı teknolojik faaliyetlerine kısıtlama getirilmesi gibi uygulamalar da söz konusu. Tüm bunlar Brezilya'nın ekonomisinde zamanla aşabileceği engeller olarak

dururken, mevcut yatırımlar yatırım potansiyelinin altında seyrediyor.

YILLIK 60 MİLYAR DOLAR YABANCI YATIRIM GİRİYOR

Brezilya'ya son beş senedir, yıllık olarak 50 milyar doları aşan yabancı sermaye yatırımı giriyor. Ülkenin yatırım cazibesi bir hayli yüksek ama dönemsel olarak, ekonominin krizlerle boğuşması ve hala kapalı ekonomik yapının aşılması birçok yatırımın ülkeye girmesini engelliyor. 2015 yılında Brezilya'ya yapılacak net doğrudan yabancı yatırımların 59,4 milyar Dolar olması bekleniyordu. Fakat ülkenin ikinci çeyrekte resesyona düşmesi ile birlikte bu rakamın gerçekleşme ihtimali zayıfladı. 2014'te ise Brezilya, 60 milyar dolarlık net dış yatırım çekmeyi başarmıştı. ■

